

Goli-Oglu T. V., associate professor
Pryazovskij state technical university, Mariupol

LINGUISTIC MEANS OF TRANSMITTING THE INTERTEXTUAL EFFECT AND ALLUSIONS IN UKRAINIAN TRANSLATIONS OF M. BULGAKOV'S NOVEL «MASTER AND MARGARITA»

Lexical and grammatical means of creation of intertextuality and allusion in the novel by M. Bulgakov "Master and Margarita" and the specifics of transformation of these linguistic units by means of Ukrainian language in the translations of this novel by M. Belorus and Y. Necrutenko are analyzed in this article. The great attention is paid to more regularity of lexical means of creation of intertextual effect, in particular, active use of outdated vocabulary, biblical words, phraseological units of Old Slavonic origin and calques from classical languages (Old Greek and Latin).

Key words: *intertextuality, allusion, transformation, lexical means, grammatical means, bibleism, calque.*

УДК 82–193.3

Кондратьєва С., студент

КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

130-Й СОНЕТ ШЕКСПІРА В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

У статті досліджуються переклади 130-го сонету Вільяма Шекспіра українською мовою. До розгляду взято переклади І.Франка, І. Костецького, Д. Паламарчука, О. Тарнавського, В. Марача та О. Тільної.

Ключові слова: *Вільям Шекспір, 130-й сонет, переклад.*

Сонети В. Шекспіра є світовим шедевром і, безумовно, одним з найвищих досягнень лірики доби Відродження. Вони викликали неабияку зацікавленість багатьох перекладачів різних країн світу, в тому числі й українських. У статті розглянуто переклади одного з найвідоміших сонетів із циклу про Смагляву леді — 130 сонет.

Актуальність роботи зумовлена тим, що українські переклади 130-го сонета В. Шекспіра недостатньо досліджені в українському літературознавстві та перекладознавстві.

Метою роботи є аналіз українських перекладів 130-го сонета В. Шекспіра.

Об'єкт дослідження — сонетарій Вільяма Шекспіра в українських перекладах.

Предмет дослідження — специфіка перекладу 130-го сонета Вільяма Шекспіра українською мовою. Зокрема, переклади І.Франка, І. Костецького, Д. Паламарчука, О. Тарнавського, В. Марача та О. Тільної.

Переклади сонетів В. Шекспіра українською мовою досліджували такі вчені, як: І. Я. Франко [56], А. Боковець [2], М. Габлевич [7; 8; 9], В. Казаров [21; 22], М. Л. Лукаш [39], Коломієць [24], Н. Торкут [54], В. Цибулько [57] та ін.

© С. Кондратьєва, 2014

Англійський сонет є невеликою, проте дуже вагомою і змістовною формою ліричної поезії. Це тверда віршована форма, що складається з 14 рядків (трьох чотиривіршів-катренів і одного двовіршу). Фінальний двовірш у своїх сонетах Шекспір робить афористичним влучним висловом, що, з одного боку, підсумовує все сказане у сонеті, а з іншого, часто виявляється несподіваним, неочікуваним. Однак сонет 99 у мітиці в оригіналі містить 15 рядків, тоді як сонет 126 складається з 12 рядків. Під пером В. Шекспіра «форма сонету в Англії досягла найвищої якості, завдяки чому й дістала в ході історії назву «англійського», або «шекспірівського» сонету» [11: 110].

Сонети В. Шекспіра спершу розходилися у списках. До нас дійшли кілька таких списків, серед них — 2, 8, 106 та 1285. Ще два — 138 та 144 — були надруковані 1599 р. у збірці любовних віршів «Пристрасний прочанин» (*The Passionate Pilgrim*), що вийшла під іменем Шекспіра. Остаточний варіант сонетів був опублікований лише в 1609 році. Усі вірші в цьому виданні пронумеровані й поділені на два цикли — «юначий» (1–126) та «жіночий» (127–154). Перший цикл має свій завершальний вірш, 126 (так званий *envoy*), другий цикл (а разом і весь сонетарій) завершений тематичною парою, 153–154» [9].

У 130-му сонеті В. Шекспір вступає в полеміку з петраркізмом — наслідуванням латиномовних та італомовних творів Франческо Петрарки. У системі петраркізму, як відомо, ключовим виступав образ Дами — білявої недосяжної красуні з холодним серцем, яка підносила на п'єдестал. Отже, петраркістське кохання осмислювалося у термінах неоплатонізму [2]. В 130-му сонеті Шекспір пропонує такий портрет коханої, який помітно контрастує з петрарківським образом: у Шекспіра це чорнява, смаглява леді, яка замальовується просто і реалістично, без піднесення. Саме кохання ліричного героя до Смаглявої леді у всьому «жіночому» циклі є підкреслено земним, позбавленим небесної аури платонічної любові.

Існує думка, що 130-й сонет — це пародія, у якій В. Шекспір грає з штамми сучасних йому сонетистів, висміюючи їх фальш та нещирість, протиставивши їхнім порівнянням реальні, невігдані риси своєї коханої. В російській критиці таку думку вперше висловив у 1902 році М. Стороженко [22]. До таких саме висновків приходять американські дослідники, порівнявши тексти 130-го сонета та вірші сучасних Шекспіру авторів Б. Гріффіна та Т. Уотсона [22]. Такої ж думки дотримується російський дослідник В. Казаров. [21] Визнаючи яскравий іронічний і пародійний елемент у 130-му сонеті, що висміює звичний для тієї епохи петраркізм, утім, трудно визнати його суто пародією. Він пронизаний почуттям любові до загадкової леді, як і весь «жіночий» цикл з 127 по 154 сонет.

Серед українських перекладачів В. Шекспіра першим, хто звернувся саме до сонетів, був **Іван Франко**. Якогось певного плану чи структури виконання сонетних перекладів митець не мав. У своїх перекладах він не звертав особливої уваги на збереження форми оригіналу (віршовий розмір та кількість рядків), а заглибився головно у зміст. Так 130-й сонет, перекладений чотиристопним і тристопним хореєм, складається не з 14-ти рядків, як це прийнято для сонетної форми, а з 24-х «коломиїкового характеру, хореєм, чотирирядковою строфою з римуванням тільки парних рядків» [19: 88] — «У моєї пані очі / Не такі, як сонце, ні, / І коралі червоніші / Від пурпури уст її...» [56: 343]. З точки зору сучасної перекладацької думки, це є недопустимим, адже поетичний твір, що складається з 24-х рядків не є сонетом, а отже і перекладом сонета його вважати також неможна. До того ж, форма може брати на себе певне смислове навантаження, що І. Франко, мабуть, і зрозумів,

опрацьовуючи 30-й і 66-й сонети, які повністю повторюють оригінал за формою. Попри недотримання перекладачем сонетної форми, Франку однак вдалося дуже точно перекласти усі тези і антитези 130-го сонету. Тільки у дев'ятнадцятому-двадцятomu рядках, які мають відповідати десятому рядку оригіналу, виникає неточність — «... музика приємніше гомонить моїм ушам» [56: 343], тобто музика приємніша конкретно ліричному суб'єкту, а не абстрактно гарніша за людський голос, коли в оригіналі «I love to hear her speak, yet well I know / That music hath a far more pleasing sound» [69] (Я люблю слухати, що вона говорить, але я добре знаю / Що музика має набагато приємніші звуки!). Але найбільший недолік цього перекладу — відсутність рядків, які відповідали б останнім двом рядкам оригіналу. Переклад Франка просто змальовує образ дівчини, в яку закоханий ліричний суб'єкт. Останні рядки у перекладача — «Моя пані як і всі ми, / Ходить просто по землі» [56: 343]. Франко не тільки змінює форму, але й зміст, залишаючи твір без висновку, заради якого були наведені всі тези й антитези. У Шекспіра маємо «моя кохана звичайна дівчина, але нічим не гірша за тих, чії очі фальшиво порівнюють з сонцем, вуста — з коралами і т.д.», у Франка ж залишається лише «моя кохана — звичайна дівчина (чії очі не схожі на сонце, уста на корали і т.д.)».

Наступний переклад, взятий до розгляду, належить **Ігорю Костецькому** — українському письменнику-модерністу, перекладачу, критику, режисеру, засновнику Мистецького українського руху в еміграції. У його перекладі одразу привертає увагу мова — «Од слонця ніц в очах моєї пані, / Кораль ружанець рожевш од губ, / Кгдиж сьніекг ест бялим — в неї перса тьяні...» [64: 88]. Перекладач зазначав, що вбачав перед собою три можливості: 1) «шукати адеквату в засобах цілковито модерної поетики, що називається переказувати Шекспіра мовою сучасності?»; 2) «знаходити якесь середнє між модерним і традиційним?»; 3) «вдатися до абсолютної стилізації під українську мову XVI–XVII сторіч?» [64: 11–12]. Костецький не пішов шляхом абсолютної стилізації, обравши «середнє між модерним і традиційним»: умовну стилізацію, або, за його власними словами, «ілюзію старовинності», коли «умовно обране» трактувалось «як справжнє» [64: 14]. Проте в оригіналі Шекспір фактично не застосовує лексики, яка стала б застарілою навіть у наш час. Тому можна сказати, що такий лексичний прийом не додає більшої точності перекладу, споріднюючи його з оригіналом, а лише ускладнює прочитання.

Зазначимо, що Ігор Костецький, як і інші перекладачі 130-го сонету, чії варіанти будуть наведені далі у статті, переклав сонет, зберігаючи його форму — п'ятистопним ямбом зі збереженням строфічної системи та системи римування. Переклад є вдалим і щодо перекладу тез і антитез — «перса тьяні», в оригіналі «breasts are dun» [69] — сірокоричневого кольору, який важко перекласти українською одним словом; саме «Дамасьці ружі...» — збереження цього епітету, припустимо неважливого для українського читача, просте досить важливого елемента оригіналу. По суті, в оригіналі не прикметник «дамаські» («damascus», «damascene»), а діеприкметник доконаного виду «damasked» (буквально: «дамасковані»). Він утворений від дієслова «damask», яким англійці називали певний запозичений спосіб декорування чи інкрустування виробів зі сталі — «під дамаську сталь». Шекспір жив у час правління королеви Єлизавети з роду Тюдорів, геральдичним символом якого були дві п'ятипелюсткові троянди — менша біла, вставлена (інкрустована) в більшу червону. Двоколірна троянда Тюдорів була аж надто добре

¹ Тут і далі подаємо наш власний підрядковий переклад.

відомим символом, оскільки рід Тюдорів правив Англією понад століття. Посівши трон, цей рід поклав край тридцятилітній війні за нього, що звалася війною Білої й Червоної троянд, — тому-то він і об'єднав обидві квітки в своєму гербі [8]. Отже, поєднання білої й червоної троянд для англієця — символ злагоди, миру, любові. Взагалі символіка білого й червоного дуже багата, але стосовно жіночих щік поєднання цих кольорів слід розуміти і як червоний рум'янець на білій шкірі (червоне на білому), і як вияв страху (біле) та сорому (червоне) — почуття, що їх чоловічі обличчя рідко виявляють. Тобто, нема у моєї пані, каже поет, червоного рум'янцю на білій шкірі (врода), як і не належить вона до сором'язливих та боязких (склад душі) [8]; А дещо розмовне «Моя ж бо пані, йшовши, ґрунт товче» [64: 88] по суті є досить точним перекладом оригінального «when she walks treads on the ground» [69].

Та має цей переклад і свої недоліки. Невдалим надбанням є «чуб» у четвертому рядку — «Кґдиз влос ест дротем — чорний дріт їй чуб» [64: 88]. Чуб у первісному значенні — це широковідома в Україні чоловіча зачіска; нешироке, кругле пасмо довгого волосся, над лобом, на скронях і на потилиці волосся поголене. Така зачіска робилася чоловіка для зручності і надання обличчю войовничого вигляду. Тож використання слова «чуб» для позначення жіночої зачіски є некоректним. Також не дуже вдалим є переклад останнього дистиху, який, хоча і зберігає загальний настрій, але передає зміст неточно — «Та, пробі, дорожу моїм коханням, / Як та якась — брехливим порівнянням» [64: 88]. Хоча це може бути очевидним, але автор ніде в оригіналі не згадує, що дорожить своїм коханням — «And yet, by heaven, I think my love as rare / As any she belied with false compare» [69] («І все ж, о небо, я думаю, що моя кохана рідкісна / Так само, як будь-яка, що обрехана фальшивими порівняннями»). І так само не сказано, що брехливими порівняннями дорожить та, на чю честь вони проголошені. Епітет «рідкісна» — «rare» просто зникає, нічим не замінюючись. Небо — «heaven» — замінюється на «пробі», що, до речі, є теж не найкращим надбанням перекладу, оскільки у значенні вставного слова «пробі» виражає невпевненість, синонімами до нього стають «можливо» і «певно». У перекладі Ігоря Костецького останній дистих змінює увесь сенс сонету. Основною думкою стає «Моя кохана мила для мене, якою б вона не була», а «брехливе порівняння» залишається лише натяком на первісний зміст тексту. Дорівняння коханої до тієї, чії очі порівнюють з сонцем, губи з коралами і т. д. не відбувається.

Наступний переклад — **Дмитра Паламарчука**, відомого українського перекладача, поета, члена Національної спілки письменників України. Л. Коломисць зауважує щодо його перекладів Шекспірових сонетів: «За класифікацією Раффела, можемо віднести до інтерпретаційного перекладу, що розрахований на широку аудиторію», тобто художній аспект для нього важливіший за наукову точність [24].

В лексичному плані вже у другому рядку помітна невідповідність — «Корал ніжніший за її уста» [61] — корал, матеріал досить твердий, порівнюється у категорії м'якості, коли в оригіналі, що логічно, корал був «far more red» — «набагато червоніший» за уста героїні. У третьому рядку замість грудей — «breasts» маємо «Не білосніжні пліч овали» [61]. Троянди у п'ятому рядку втрачають епітет «дамаські», й свої кольорові забарвлення — «Троянд багато зустрічав я всюди» [61]. Сьомий і восьмий рядки за характером змін тяжіють від перекладу до переспіву — «І дише так вона, як дишуть люди, / А не конвалі між диких трав» [61], коли в оригіналі «And in some perfumes is there more

delight / Than in the breath that from my mistress reeks» [69] (І деякі пахощі набагато приємніші / Ніж запах, що йде від дихання моєї коханої). У десятому рядку маємо ту ж неточність, що була і в перекладі Франка: музика маркується як миліша конкретно оповідачу, а не просто милозвучніша за людський голос — «І голосу її рівняти не треба / До музики, милішої мені» [61]. Одинадцятий і дванадцятий рядки і кінцевий дистих перекладені точно і поетично, передаючи необхідні змістові відтінки «Не знаю про ходу богинь із неба, / А кроки милої — цілком земні. / І все ж вона — найкраща поміж тими, / Що славлені похвалами пустими» [61].

Із приводу ще одного перекладу — **Остапа Тарнавського**, українського поета, перекладача, літературного критика, журналіста, літературознавця, культурного діяча, члена-засновника Об'єднання українських письменників «Слово», Л. Коломієць зауважує: «як і праця Костецького, переклади Тарнавського являють собою філологічний експеримент, щоправда, значно скромнішого масштабу [...] Вважаючи, що «мова Шекспіра більше ділова», а не поетична, перекладач перебільшує цю рису, створивши змістово і контекстуально точний переклад Шекспірових сонетів, проте із невіправдано великою кількістю слів-кальок, «ділової» лексики і «рубаним» синтаксисом (імітація лаконічності ділового стилю за рахунок частого уникання сполучників підрядності, непрямих відмінкових форм займенників та ін., в результаті чого зникає невимушена розмовна інтонація шекспірівського тексту)» [24]. Сам автор перекладу у листі до редактора журналу «Всесвіт» від 18 серпня 1992 р. пише так: «... на мою думку — мова Шекспіра більше ділова, як у «бізнесмена»; [...] Я бажав віддати головно думку Шекспіра так, як вона в нього репрезентована його мовою, з підкресленням того слова, чи тих слів, що головно репрезентують цю думку. Не знаю, чи мені це вдалось...» [24]

Переклад тез і антитез у Тарнавського досить вдалих. Є кілька моментів, що диссонують з оригіналом, проте суттєво не змінюють суть — риторичне запитання у третьому рядку «Як білий — сніг: груди в неї сіра чом це?» [63] і п'ятий рядок, у якому зникає епітет «дамаські» і з'являється шовк «Я бачив шовк троянд: червоний, білий;» [63]. Більш суттєві вносять переклад сьомого і восьмого рядків «Парфумів запах більше мені милий, / Ніж віддих, що димить в її устах» [63], тобто запах парфумів конкретно приємніший оповідачу, а не просто абстрактно кращий за людське дихання. До того ж віддих ще й чомусь «димить в устах», коли в оригіналі не маємо і натяку на таке «And in some perfumes is there more delight / Than in the breath that from my mistress reeks» [69] (І деякі пахощі набагато приємніші / Ніж запах, що йде від дихання моєї коханої). Перекладач гіперболізує зміст у дванадцятому рядку. Якщо в оригіналі ми маємо «My mistress when she walks treads on the ground» [69] (12 Моя кохана, коли йде, утоптує землю) — тобто йде, як звичайна людина, залишає після себе сліди, то в перекладі Тарнавського «Моєї ж пані хід — незграбний стук» [63]. Ані незграбності, ані стуку в оригіналі немає. Переклад останнього дистиху знову-таки змінює сенс усього сонету — «Та все ж незвичне це моє кохання, / Споганене від фальшу порівняння» [63]. У Шекспіра кохана, як і почуття до неї, замальовувалося земним і звичайним, без нічого «незвичного». І «споганеним від фальшу порівняння» ані героїня, ані почуття до неї не було, навпаки, митець казав про те, що воно прекрасне без будь-яких порівнянь, особливо фальшивих.

Наступний переклад, який ми розглянемо, належить **Віктору Марачу** — поету, паліндромісту, доценту кафедри математики Рівненського державного гуманітарного уні-

верситету, лауреату премії М. Рильського. Цей переклад також можна віднести до інтерпретаційного за класифікацією Рассела. Неточності у цьому перекладі майже зрівнялись кількісно із вдало перекладеними рядками. Вже другий рядок перекладу — «З коралом не зрівняєш губ жагу» [62]. Звісно, що слово «жага» тут використано не на позначення спраги чи якогось нестримного бажання, а маючи на увазі пристрасть як одне із значень слова «жага». І в тому випадку жагу губ справді неможна «зрівняти» з коралом, оскільки ніякої пристрасті у собі не має і не може порівнюватися за цим критерієм з губами просто за логікою. У Шекспіра ж з логікою у цьому рядку все було нормально — в оригіналі корал був «fag more red» — набагато більш червоний, порівнюючись з вустами у категорії кольору. У п'ятому рядку — «Я бачив роз пелюстки незрівнянні» [62], втрачається епітет «дамаські» і позначення кольору троянд, який є ключовим для цього порівняння. В оригіналі — «have seen roses damasked, red and white» [69] (Я бачив дамаські троянди, червоні і білі). Дев'ятий і десятий рядки: «Приємний в неї голос, але нині / Звучить для мене музика миліш;» [62] — та ж сама неточність, що і у Франка та Паламарчука, музика приємніша конкретно оповідачу, а не абстрактно милозвучніше за людський голос. Останній дистих перекладений неточно: «І все ж вона собою тих затьмить, / Що ідеалом нам здались на мить» [62]. Про ідеали в оригіналі нічого не сказано, і до того ж, кохана там не вивищується, не затьмарює інших. Вона «as rare / As any she belied with false compare» [69] — так само рідкісна, як і ті, що оббрехані фальшивими порівняннями.

Далі розглянемо переклад **Ольги Тільної** — поетеси, прозаїка і перекладача, магістра гуманітарних наук, кандидата педагогічних наук, лауреата премій «Нові імена України» і «Гранослов», члена НСПУ. Переклад, який теж можна віднести до інтерпретаційних, має свої переваги і недоліки. У другому рядку ми маємо «Й не схожі на корал її уста» [59], без уточнення, чим саме несхожі — кольором, формою, структурою чи чимось іншим. У п'ятому рядку — «Троянди бачив ніжні й пишні я» [59] з категорії кольору ми маємо перехід до тактильної і зорової категорій. «Люблю вслухатися в її розмови плин, / Хоч музика й приємніша мені» [59] — музика знову приємніша конкретно оповідачу, не просто гарніша за людський голос. Переклад останнього дистиху знову змінює зміст, при тому навіть дещо несподівано: «Та я ціную більш свою кохану, / Ніж лестощі в брехливім порівнянні» [59]. Це можна розуміти так, що ліричний суб'єкт цінує свою кохану більше, ніж лестощі, звернені до нього, коли у Шекспіра лестощі були звернені до інших жінок, а його кохана залишалася нічим не гіршою від них і без будь-яких лестощів.

Отже, у роботі ми розглянули українські переклади 130-го сонету Вільяма Шекспіра. Цей сонет належить до жіночого циклу і виражає авторську полеміку з петраркізмом, на противагу вивищеній, недосяжній білявій Дамі, кохання до якої є платонічним, змальовуючи цілком земну і звичайну Смагляву Леді.

Спроби перекласти українською сонети Шекспіра, зокрема 130-й, починаються з XIX ст. і тривають у наш час. Кожен з перекладачів, чиї твори ми розглянули, подає власну інтерпретацію 130-го сонету, більшою чи меншою мірою наближуючись до оригіналу. Кожен з перекладів має свої сильні і слабкі сторони, вади і переваги. Велика кількість перекладів свідчить про незмінний інтерес українських перекладачів до творчості Вільяма Шекспіра. Варіанти перекладів різних авторів дозволяють читачам зусібч поглянути

на твір, демонструючи не лише вправність та оригінальний підхід кожного перекладача, а й специфіку рецепції творів В. Шекспіра в різних історичних епохах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боковець А. Сонетарій В. Шекспіра: особливості рецепції петраркізму в контексті англійської ренесансної лірики [Електронне джерело] / А. Боковець. — Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
2. Габлевич М. Деяко про методологію досліджень в сучасному шекспірознавстві / М. Габлевич. // Ренесансні студії. — 1998. — Вип. 2. — С. 4–22.
3. Габлевич М. Духовна концепція сонетів Шекспіра [Електронне джерело] / М. Габлевич. — Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
4. Габлевич М. Шекспірів ерос життя і творчості [Електронне джерело] / М. Габлевич. — Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
5. Казаров В. «Сонеты» Шекспира: проблема перевода или проблема переводчика? [Электронный источник] / В. Казаров. — Режим доступа: <http://shake-speare-sonnets.narod.ru/>
6. Казаров В. Возможен ли перевод сонетов Шекспира? [Электронный источник] / В. Казаров — Режим доступа: <http://shake-speare-sonnets.narod.ru/>
7. Коломієць Л. В. Мовно-стильові виміри творчого методу перекладача: на матеріалі українських перекладів Шекспірових сонетів [Електронне джерело] / Л. В. Коломієць. — Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
8. Лукаш М. Український Сонетарій Шекспіра / М. Лукаш // Жовтень. — 1967. — № 1. — С. 149–151.
9. Торкут Н. Інтерпретація сонетів В. Шекспіра в методологічному просторі міждисциплінарного діалогу / Н. Торкут. — Ренесансні студії. — 2006. — Вип. 11. — С. 3–19
10. Франко І. Я. Зібрання творів: у 50-ти т. Т. 12. Поетичні переклади та переспіви / І. Я. Франко; [упоряд. та комент. В. І. Шевчука, ред. Д. В. Затонський]. — Київ: Наук. думка, 1978. — 727 с.
11. Цибулько В. О. Сонети Шекспіра в Україні. Історія і потенціал розвитку. / В. О. Цибулько. // Вестник СевГТУ. — Вып. 102. — С. 110–113.
12. Шекспір В. 130 сонет [Електронне джерело] / В. Шекспір; [пер. О. Тільної]. — Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com>
13. Шекспір В. Сонети / В. Шекспір; [пер. Д. Паламарчука] — Київ: «Дніпро», 1966. — 195 с.
14. Шекспір В. Сонети. [Електронне джерело] / В. Шекспір; [пер. В. Марач]. — Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
15. Шекспір В. Сонети. [Електронне джерело] / В. Шекспір; [пер. О. Тарнавського] — Філадельфія: “Мости”, 1997. — Режим доступу: <http://shakespeareintranslation.com/>
16. Шекспірові сонети/[пер. І. Костецького]. — Мюнхен: На горі, 1958. — 254 с.
17. Shakespeare's sonnets [The electron source]. — Mode of access: <http://www.shakespeares-sonnets.com/>

Кондратьева С., студент
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

130-Й СОНЕТ ШЕКСПИРА В УКРАИНСКИХ ПЕРЕВОДАХ

В статье исследуются переводы 130-го сонета Шекспира на украинский язык. К рассмотрению взяты переводы И. Франко, И. Костецкого, Д. Паламарчука, А. Тарнавского, В. Марача и О. Тильной.

Ключевые слова: *Вильям Шекспир, 130-й сонет, перевод.*

Kondrateva S., student
KNU of Taras Shevchenko, Kyiv

130TH SONNET BY SHAKESPEARE IN UKRAINIAN TRANSLATION

The article investigates the translation of the 130th sonnet by Shakespeare into the Ukrainian language. To review the translations by I. Franko, J. Kostetskii, D. Palamarchuk, A. Tarnavsky V. Marach and O. Tilnoyi are taken.

Keywords: *William Shakespeare, sonnet 130, translation.*

Стаття надійшла до редакції 02.07.2014

УДК 316.77

Сегол Р., к.н. із соц. ком., доц.
НТУУ «КПІ», ВПІ, Київ

РОЛЬ РЕДАКТОРА ПЕРЕКЛАДУ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Проведене дослідження дозволило визначити роль перекладу у системі міжкультурної комунікації, виділити межі втручання та роль редактора перекладу під час створення тексту друготвору. Переклад на сьогодні стає основою обміну інформацією між різномовними учасниками комунікаційного процесу, а саме від редактора перекладу залежить якість декодування та вторинного кодування інформаційного складника повідомлення.

Ключові слова: *адекватність, декодування, кодування, міжкультурна комунікація, переклад, редактор перекладу.*

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій та всебічної взаємодії народів та культур неможливо уявити ізолюваність однієї культури від іншої, однієї мовної системи від іншої, наскільки сильно вони б не різнились між собою. Повноцінне життя людини неможливе у ізоляції від інших людей, так само й жодна культура не має змоги адекватно й повноцінно функціонувати відокремлено від культурних здобутків інших народів. У процесі розвитку культур відбувається постійний процес оцінювання складових

© Р. Сегол, 2014